

Fladbåden ved Tornby Strand

Tornby Bjergelav er fortsat den lokale ejer af fladbåden. Fartøjet anvendes stadig til sejlads og udstilling i bådhallen, der ligger i første klitrække. Fladbåden i Tornby er Danmarks ældste og største af sin slags, og menes at være bygget omkring 1870. Båden er 10,8 m lang, 3,65 m bred og har en dybgang på 30 cm med en egenvægt på 2500 kg. Den blev i sine velmagtsdage bemanded af 24 roere, 1 skipper og 1 øser, og kan i stille vejr sejles af 10-12 bjergere.

Fartøjet blev før i tiden anvendt som bindeled mellem hav og strandkant i forbindelse med den omfattende skudehandel fra Tårnby strand. Da skuderne måtte ankre op udenfor de første revler, fordi de ikke kunne sejle helt til ind til stranden, anvendte man de fladbundede både til dette. Efter at skudehandlen fra 1920'erne i høj grad gik vha. den nyetablerede havn i Hirtshals, er fladbåden blevet brugt til at bjærge strandet gods ind over revlerne og i land på stranden, samt i visse tilfælde anvendt som redningsbåd.

Allerede i 1600'årene fik de lokale bjærgelav kongeligt privilegium på og forpligtelse til at bjærge strandede skibe og deres gods mod en betaling på 1/3 af værdien, hvilket skulle sikre de søfarende mod at miste alle deres værdier ved en strandning på dansk kyst. I Tornby er dette bjærgelav blevet videreført fra generation til generation, og båden står, når den ikke benyttes på havet, i bjærgelavets gamle pakhus. I dag opbevarer vi som regel båden i den føromtalte, åbne bådehal ved pakhuset, hvor folk har mulighed for at se og røre det gamle fartøj.

Siden 1975 er fladbåden anvendt til fritidssejlads, hvor vi den dag i dag, hovedsageligt i sommerhalvåret, søsætter den fra Tornby Strand. Båden søsættes vha. traktor og bådvoan. Båden anvendes derudover til udstilling ved bl.a. byfester i Tornby og området omkring Hirtshals. Den anvendes til "kapsejlads" ved Naturmødet, "Small Ships Race" og andre kulturelle tiltag ved og omkring Hirtshals havn.

Restaurering

Da Ole Crumlin Pedersen fra Nationalmuseets Skibshistoriske Laboratorium i 1967 besøgte båden i Tårnby beskrev han nøje, hvordan dens spantesystem og bordklædning var konstrueret og på basis af de ældste bevarede dele kunne han sikre vor viden for eftertiden om, hvordan båden blev samlet med træagler mv. da den blev bygget omkring 1880.

Det er denne viden, de lokale bådebyggere på Han Herred Havbåde har gjort brug af ved fornyelse af den række 'bundstokke', der bærer hele spantesystemet, og som er blevet udskiftet en eller flere gange i løbet af bådens lange levetid, fordi de bærende spanter er afgørende for, at den lange båd kan holde til at blive brugt på en landingsplads på den åbne strand.

Efter fire måneders restaurering kan resultatet af det enestående og omfattende arbejde af den næsten 150 år gamle fladbåd nu ses i bådhallen på Tornby Strand.

Fladbåden ved Tornby Strand

